

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/194604,Ludwik-Klosko-1923-1946.html>
04.05.2024, 16:42

Ludwik Kłóska (1923-1946)

Ps. „Wigura”, partyzant Narodowych Sił Zbrojnych

Urodził się 16 sierpnia 1923 r. w Kaczcach w powiecie Cieszyn. Był synem Józefa i Ewy z d. Moskała. W młodości mieszkał z rodziną w Górkach Małych w pow. cieszyńskim, ukończył siedem klas szkoły powszechnej i rozpoczął naukę w szkole zawodowej, ucząc się na mechanika. Miał czworo rodzeństwa: brata Józefa (powołany w 1939 r. do 3. pułku strzelców podhalańskich, zaginął podczas działań wojennych) oraz siostry Emilię, Marię i Helenę.

Ludwik Kłóska „Wigura”. Zdjęcie wykonane po aresztowaniu. Fot. ze zbiorów IPN

W 1941 r. Kłóska został wywieziony do Niemiec na roboty przymusowe. Pod koniec 1944 r. osadzono go w obozie koncentracyjnym KL Gross-Rosen za sabotaż, skąd w styczniu 1945 r. został oswobodzony przez Armię Czerwoną. Wrócił do Polski wiosną 1945 r.

W 1946 r. zaangażował się w konspirację dołączając pod pseudonimem „Wigura” do Narodowych Sił Zbrojnych. Został partyzantem patrolu plut. Stanisława Włocha „Lisa”, a następnie znalazł się w oddziale plut./sierż. Ludwika Byrskiego „Żbika”, wchodzącym w skład zgrupowania NSZ kpt. Henryka Flamego „Bartka”. Latem 1946 r. grupa liczyła ok. 20 partyzantów i działała w Beskidzie Śląskim oraz w paśmie Magurki Wilkowickiej w Beskidzie Małym.

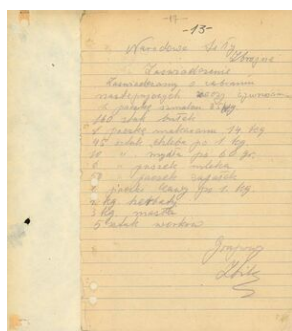
„Wigura” uczestniczył w koncentracji części oddziałów zgrupowania na początku sierpnia 1946 r. Po odprawie połączone grupy „Żbika”, którego „Bartek” awansował na sierżanta, oraz sierż. Stanisława Włocha „Lisa” (także awansowanego) i sierż. Kazimierza Marosza „Starego”, pod wspólną komendą Byrskiego (jego zastępcą został wówczas Jan Gercarz „Wilejka”), zeszły w doliny, by dokonać szeregu akcji na terenie powiatu żywieckiego. W Łodygowicach partyzanci wkroczyli na zabawę i dokonali rewizji obecnych tam osób, poszukując, na podstawie listy dostarczonej przez Antoniego Mrowcę „Jamę”, funkcjonariuszy UB i członków PPR. Zidentyfikowanego oficera UB oraz dwóch pepeerowców przesłuchano a następnie rozstrzelano. Kolejną akcją partyzanci przeprowadzili w Zadziewie koło Żywca nocą 12/13 sierpnia 1946 r., opanowując posterunek MO, w którym zdobyto broń oraz zniszczono dokumentację i portrety komunistycznych dygnitarzy. Tej samej nocy przeprowadzono także trzy akcje zaopatrzeniowe. Po ich dokonaniu partyzanci wycofali się w góry.

Zaalarmowane po wydarzeniach w Zadzielu organa bezpieczeństwa wszczęły pościg, w którym uczestniczyli funkcjonariusze PUBP i PKMO w Żywcu oraz pluton KBW. Partyzantów doścignięto w pobliżu przysiółka Perlówka ponad wsią Kocierz Moszczanicki, na stoku góry Jaworzyna. Podczas walki zginęło dwóch lub trzech partyzantów, a dalszych czterech zostało aresztowanych. Byli to: Ludwik Kłóska „Wigura”, który podczas walki został ranny w głowę, wspomniany Antoni Mrowiec „Jama”, a także Czesław Olma „Biegły” i Antoni Rączka „Nowy”, „11”. Pozostali partyzanci, wraz z Ludwikiem Byrskim, który także został ranny, wycofali się w góry. „Żbik” ujawnił się 12 kwietnia 1947 r. w Bielsku-Białej.

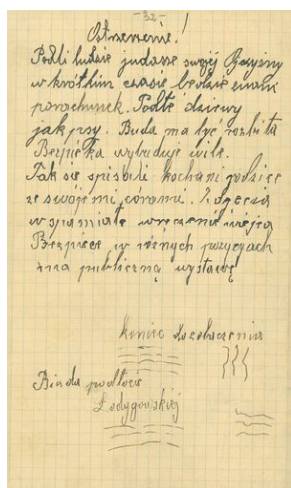
Czterech pojmanych partyzantów oraz dalsze osoby zatrzymane pod zarzutem współpracy z NSZ postawiono przed obliczem komunistycznego Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie. Wyrokiem z dnia 24 października 1946 r. Ludwik Kłóska został skazany na śmierć. Najwyższy wymiar kary orzeczono także wobec Antoniego Mrowcy i Czesława Olmy.

Kłóska został rozstrzelany 8 listopada 1946 r. w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie. Przy egzekucji byli obecni podprokurator WPR w Krakowie por. Stanisław Krzemiński i lekarz więzienny Eryk Dormicki. Plutonem egzekucyjnym dowodził funkcjonariusz WUBP w Krakowie sierż. Kazimierz Chełmecki. Według zapisów w księdze cmentarnej cmentarza Rakowickiego w Krakowie Ludwik Kłóska został pochowany w jednym grobie z Antonim Mrowcą oraz przestępcą pospolicym również rozstrzelanym 8 listopada 1946 r.

Szczałki Ludwika Kłóska odnaleziono podczas prac poszukiwawczych IPN na cmentarzu Rakowickim w Krakowie 20 lipca 2022 r.

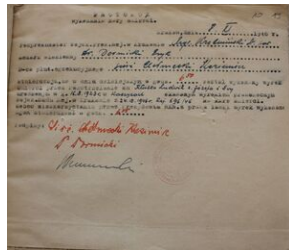
Pokwitowanie pozostawione przez sierż. Ludwika Byrskiego „Żbika” po akcji rekwizycyjnej. Fot. ze zbiorów IPN

Ostrzeżenie skierowane przez partyzantów NSZ do komunistów w Łodygowicach. Fot. ze zbiorów IPN

Wyrok in blanco sporządzony przez partyzantów NSZ. Fot. ze zbiorów IPN

Protokół wykonania kary śmierci na Ludwiku Kłosce. Fot. ze zbiorów IPN

Świadcstwo zgonu Ludwika Kłoski wypełnione w więzieniu przy ul. Montelupich dla Urzędu Stanu Cywilnego. Dokument wypisano na poniemieckim druku, podając fałszywą przyczynę śmierci – udar serca. Fot. ze zbiorów IPN